

pler på, at advokatbistand kan være overflødig, kan nævnes sager, hvor der anmeldes forsøgshandlinger på det indledende stadi, eller hvor anmeldelse først indgives efter længere tid og eventuelt på foranledning af andre. Endelig peger flertallet på, at bestemmelsen i retsplejelovens § 995 a giver retten mulighed for at beskikke en advokat for den forurettede, uanset om hun ønsker det, når det skønnes nødvendigt ved opgørelsen af erstatningskrav, dog forudsat at den pågældendes socialindkomst ligger under grænsen for at opnå fri proces. Flertallet henviser i denne forbindelse til, at beskikkelse i medfør af § 995 a kan ske på rettens initiativ – eller f.eks. politiets – og således ikke forudsætter en begæring fra den forurettede. Flertallet finder det i øvrigt påfaldende, såfremt man skulle kunne påtvinge enhver forurettet i en bestemt type sager – som ikke nødvendigvis er særligt grove – en advokat, mens en tiltalt kun kan påtvinges en forsvarer, hvis der er tale om en sag af en vis grovhed.

Derimod finder flertallet, at den gældende ordning vil kunne effektiviseres ved, at tilbuddet om advokatbistand dels kommer til at fremgå af den vejledning til den forurettede, som et enigt udvalg stiller forslag om (betænkningen side 18 f og betænkningens bilag 3), og dels bliver gentaget ved den anden afhøring af forurettede. Flertallet foreslår derfor retsplejelovens § 741 b, stk. 1, 2. pkt., formuleret i overensstemmelse hermed.

Justitsministeriet kan heller ikke tiltræde mindretallets opfattelse. Justitsministeriet finder således, at mindretallets forslag på afgørende måde afviger fra udgangspunktet i al anden dansk lovgivning, hvorefter bistand af almen karakter ikke påtvinges borgeren, medmindre dette anses for nødvendigt, fordi borgeren ikke kan tage vare på sig selv eller stilles over for krav om foranstaltninger af indgribende karakter.

Justitsministeriet finder endvidere, at en tvangsbeskikkelse af en advokat for en voldtagen kvinde næppe kan anses for en egnet bistand til denne og et godt udgangspunkt for det samarbejde og tillidsforhold, der gerne skulle være mellem advokaten og den forurettede (klienten).

Efter Justitsministeriets opfattelse vil der dog i langt de fleste tilfælde være behov for advokatbeskikkelse, såfremt forurettede er under 18 år. I de formentlig sjældne tilfælde, hvor en forurettet under 18 år ikke fremsætter begæring om advokatbeskikkelse, bør politiet derfor være særlig opmærksom på dets adgang efter den gældende § 741 a, stk. 3, til at kunne begære en advokat beskikket for den pågældende under efterforskningen.

Det kan i øvrigt i den forbindelse oplyses, at efter de gældende administrative regler skal der – bortset

fra særlig påtrængende tilfælde – ske underretning af det sociale udvalg ved afhøring hos politiet af børn under 15 år som forurettede i en sædelighedssag. I disse tilfælde skal udvalget sende en repræsentant til afhøringen. Repræsentanten, der således er til stede ved afhøringen, kan bl.a. bistå med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt der bør fremsættes begæring om advokatbeskikkelse.

I overensstemmelse med udvalgets forslag foreslås § 741 b, stk. 1, 2. pkt., ændret, således at tilbuddet om advokatbeskikkelse gentages i forbindelse med og inden den anden afhøring. Herved sikres, at en forurettet, som under første afhøring ikke har ønsket advokatbistand, får opfordring til på et senere tidspunkt, hvor en eventuel choktilstand normalt er ophørt, på ny at tage stilling til spørgsmålet (lovforslagets § 1, nr. 3).

Justitsministeriet er i øvrigt som foreslået af udvalget indstillet på at udarbejde en vejledning til personer, der har været udsat for voldtægt m.v. Vejledningen vil bl.a. indeholde oplysninger om deres rettigheder, og den skal udleveres af politiet ved anmeldelsen og i øvrigt kunne fås på biblioteker, krisecentre m.v.

2.3. Mindretallets lovforslag

a. Efter de gældende regler er *bistandsadvokatens opgaver* ikke direkte fastlagt i loven, men omtalt i bemærkningerne til lovforslaget. Efter disse bemærkninger er advokatens opgave både af juridisk og mere almen karakter. Advokaten skal støtte den forurettede under afhøringen hos politiet og i retten og yde bistand ved opgørelsen af eventuelle erstatningskrav. Endvidere kan der blive tale om rådgivning og særlige hjælpemuligheder af psykologisk, lægelig eller social karakter, om personlig støtte og vejledning samt bl.a. rådgivning med hensyn til at få givet gerningsmanden et eventuelt polititilhold. Der henvises herom nærmere til betænkningens side 41–43.

Udvalgets mindretal foreslår, at bistandsadvokatens opgaver udtrykkeligt fastsættes i selve retsplejeloven for bl.a. at legitimere advokaten i forbindelse med henvendelser til f.eks. sociale myndigheder, læger, psykologer m.v. (betænkningen side 53 og mindretallets lovudkast med bemærkninger i kapitel 10.2).

Udvalgets flertal finder ikke, at sådanne regler naturligt hører hjemme i retsplejeloven eller skulle være nødvendige for at give advokaten legitimation over for offentlige myndigheder eller andre. Flertallet finder det i øvrigt vanskeligt at formulere afgrænsningen mellem den almene bistand, der mod særligt honorar skal ydes af bistandsadvokaten, og den, der skal ydes af andre efter de almindelige regler om støtteforanstaltninger, f.eks. bistandsloven. Efter sagens natur må grænsen være flydende, og der bør gives bi-